

психологічну та фізичну підготовку, що сприяє успішному практичному застосуванню отриманих знань і навичок [3, 4].

Підвищення фізичної готовності поліцейських є ключовим елементом їхньої професійної підготовки. Закон України «Про Національну поліцію» та відповідні нормативні акти МВС України визначають основні вимоги до фізичної підготовленості правоохоронців. Ефективна система підготовки включає комплексні фізичні тренування, тактико-спеціальні заняття, вогневу підготовку, функціональні тренування в умовах стресу та вивчення іноземного досвіду. Усе це сприяє підвищенню ефективності правоохоронної діяльності та загального рівня безпеки в суспільстві.

1. Чоботько М. А., Чоботько І. І. Підвищення гендерної свідомості суспільства – шлях до рівності в сфері оборони та безпеки. *Вісник Національного університету оборони України*. 2024. № 79 (3). С. 148–162.

2. Чоботько І. І., Чоботько М. А. Парадигма жінок-охоронців у професійній діяльності. *Фізична культура в університетській освіті: інновації, досвід та перспективи розвитку в умовах сучасності* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 11 трав. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 201–203.

3. Чоботько М. А. Жінки як військовослужбовці в Україні під час воєнного стану: їх значення та гендерна рівність. *Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 24 лист. 2022 р.). Хмельницький, 2022. С. 865–866.

4. Чоботько М. А., Чоботько І. І. Основні напрямки фізичної підготовки курсантів *Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні* : зб. наук. праць IV Всеукр. Інтернет-конф. «Color of science» (м. Вінниця, 29 січ. 2021 р.). Вінниця, 2021. Вип. 4. С. 413–417.

Анна ЖЕЛІЗНЯК

ад'юнкт кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0009-0003-6586-6550>

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА І ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Однією із головних складових забезпечення правопорядку, стабільності та безпеки в Україні є правоохоронна функція Національної поліції України. Вона передбачає, зокрема, такі функції, як:

- забезпечення безпеки і правопорядку задля дотримання законності, захисту прав, свобод громадян та забезпечення внутрішньої безпеки держави в цілому;
- захист прав і свобод громадян від злочинних посягань, охорона їхніх майнових, особистих і соціальних прав;
- розслідування і розкриття злочинів, притягнення винних до відповідальності, що, в свою чергу, формує довіру громадян до правової системи;
- дотримання громадського порядку;
- проведення запобіжних заходів, направлених на профілактику майбутніх правопорушень, робота з уразливими групами населення;
- боротьба з корупцією і організованою злочинністю, що загрожують національній безпеці країни;
- міжнародне співробітництво, що являє собою співпрацю на міжнародному рівні з правоохоронними органами інших держав;
- підвищення рівня довіри суспільства до діяльності Національної поліції України і правоохоронних органів в цілому.

Виконання вищезазначених функцій є важливою умовою забезпечення стабільного розвитку країни, підтримки громадянського миру та забезпечення захисту прав і свобод

громадян України.

Наразі Україна переживає досить складний етап, і тим паче у період воєнного стану неабиякої важливості набуло питання саме психологічного стану правоохоронців, адже складні умови праці, постійний стрес і емоційне навантаження можуть ставити під загрозу ефективне виконання працівниками поліції покладених на них обов'язків. І саме ефективна психологічна підготовка кандидатів на службу у Національній поліції України допомагає забезпечити їхню надійність та професійну компетентність.

Психологічна підготовка поліцейського є тривалим процесом, що розпочинається ще на етапі первинної професійної підготовки і далі продовжується в ході всієї професійної діяльності. Програми психологічної підготовки поліцейських у переважній більшості розробляються науковцями, а безпосередню психологічну підготовку здійснюють практичні психологи підрозділів поліції та керівники у ході психологічного супроводу навчання та професійної діяльності поліцейських [1, с. 116]. Така підготовка, зокрема, має реалізовуватись шляхом проведення навчальних, практичних занять з використанням інтерактивних технологій та методів навчання (тренінгів, ділових ігор, психодрами, брейнштормінгу, кейсів, відпрацювання смуги перешкод тощо). При проведенні цільових інструктажів поліцейських, які направляються для несення служби в екстремальних умовах (зведені загони, що відряджаються до зони бойових дій, залучаються до охорони публічного порядку при масових заходах тощо), обов'язковою умовою є участь психологів і їх супроводження.

Пропонуємо розглянути досвід зарубіжних країн у підготовці кадрів до служби у правоохоронних органах.

Так, у роботі патрульно-постової служби у Великій Британії обов'язковим є саме вміння спілкуватися з населенням. Вважається, що поліцейський патрульно-постової служби повинен спілкуватися з населенням постійно, цілеспрямовано, вникаючи у щоденні потреби та сподівання людей, при цьому отримуючи зворотний зв'язок з подальшим інформуванням громадян про результати їхньої допомоги [2, с. 126, 127].

У Канаді створена комплексна система психологічної підтримки не тільки для правоохоронців та військовослужбовців, а й для ветеранів. Вона охоплює як державні, так і приватні ініціативи і включає такі програми, як підтримка при підготовці до звільнення зі служби, програма підтримки для осіб, які постраждали від оперативних стресових травм, проведення семінарів та індивідуальних консультацій. При цьому суб'єктами цих програм є не тільки самі співробітники правоохоронних органів, а й їхні сім'ї [3, с. 38, 39].

Поліцейська академія Німеччини розробила цілу низку спеціальних освітньо-професійних програм. Вони передбачають підвищення кваліфікації правоохоронців за спеціальностями: менеджмент у поліції, правові та соціальні науки, управління. Таким чином, поліцейська академія не тільки готує спеціалістів-управлінців різного рівня, а й виступає специфічним науково-дослідним центром діяльності поліції країни. Курси підвищення кваліфікації керівного складу поліції при академії проводяться щорічно. Такі курси проходять як німецькі поліцейські, так і представники поліції інших країн. В такий спосіб академія підтримує міжнародні зв'язки з навчальними закладами та науковими установами різних країн світу [4, с. 164].

У Сполучених Штатах Америки професійний психологічний відбір проводиться за такими етапами, як:

- попередня співбесіда, що дає змогу під час тестування виявити загальні навички (уміння читати, писати, рахувати тощо);
- встановлення рівня фізичної підготовки кандидата на службу у правоохоронних органах;
- психологічна діагностика, під час якої проводиться тестування з 567 питань, спрямованих на виявлення відхилень у психічному здоров'ї особи (депресії, істеричності, параної тощо), що унеможливають службу у підрозділах поліції [5, с. 143, 144].

Зважаючи на вищевикладене, доходимо висновку, що значущість та результативність професійного психологічного супроводу поліцейських тісно пов'язана із загальною професійною підготовкою кадрів на службу у правоохоронній системі. Результат такої підготовки безпосередньо залежить не тільки від фахових знань і навичок тих, хто проводить таку підготовку кандидатів на службу, а й від самих майбутніх правоохоронців, а саме від їхніх індивідуальних суб'єктивних вмінь, особливостей характеру і навичок, так як в подальшому все це впливає на ефективність виконання покладених на правоохоронців обов'язків.

1. Тімченко О. В., Барко В. В. Шляхи формування психологічної готовності до професійної діяльності у персоналі національної поліції України. *Вісник Національного університету оборони України. Питання психології*. 2020. № 3 (56). С. 112–119.
2. Волошина О. В. Зарубіжний досвід ефективної комунікації в діяльності поліцейських. *Юридична психологія*. 2018. № 2 (23). С. 123–135.
3. Андросюк В., Галустян О. Міжнародний досвід психологічної підтримки поліцейських і військовослужбовців перед звільненням зі служби. *Юридична психологія*. 2024. № 2 (35). С. 34–44.
4. Шеховцова В. В. Підготовка управлінських кадрів поліції: зарубіжний досвід. *Українська поліцейська: теорія, законодавство, практика*. 2022. № 1 (3). С. 161–166.
5. Литвин В. В. Зарубіжний досвід професійно-психологічного відбору поліцейських кадрів. *Юридична психологія*. 2017. № 1 (20). С. 139–147.

Ольга КОРНЕВА

аспірант кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції
Навчально-наукового інституту
«Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
(м. Харків, Україна)

**ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ
КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В АПАРАТАХ СУДІВ**

Актуальність дослідження зумовлена тим, що концепція справедливого судочинства є важливим здобутком сучасної науки. Вона розкриває особливості реалізації судової влади, забезпечення правосуддя та гарантування права кожного на судовий захист, що є фундаментальним правом людини. Це право закріплено в Конституції України та конституціях демократичних країн, воно становить основу конституційного статусу людини та відіграє ключову роль у розвитку суспільства.

Право на судовий захист визнається громадянським правом і включає юридичні гарантії проти сваволі як із боку окремих осіб, так і держави. Конституція України надає низку гарантій, серед яких основною є право на судовий захист, закріплене у ст. 55. Це забезпечує можливість захисту прав і свобод через судовий процес. Суд не може відмовити у правосудді, якщо особа вважає свої права порушеними чи обмеженими. Відмова суду у розгляді законно оформлених позовів є порушенням цього права, яке, згідно зі ст. 64 Конституції, не підлягає обмеженню. Саме це вимагає від науковців ретельного аналізу тих проблем, що заважають громадянам реалізувати право на судовий захист. Одна з них – кадрове забезпечення апаратів судів.

Названа проблема існувала і до повномасштабної війни в Україні поряд із неформальною зайнятістю, під якою Т. Кагановська розуміє «...соціально-економічну проблему, що проявляється у відпливі частини працездатного населення із формального сектора економіки до неформального, у зв'язку з чим актуалізується питання подолання соціально-економічних передумов та наслідків цього негативного явища і попередження формалізації ринку праці» [4]. Військова агресія російської федерації ще більше загострила кризу в цій сфері, змінила уявлення про належне забезпечення правосуддя в Україні, що зумовлює необхідність детального аналізу обраної теми.

Судова влада – це гілка державної влади, головним завданням якої є здійснення правосуддя. Вона може існувати у формах судової аристократії, демократії чи олігархії [10, с. 16]. Українська держава провела декілька реформ судової системи, але й досі законодавчо не визначила поняття «судова влада», «судова система», «правосуддя», «система правосуддя», що є дуже важливим питанням [9, с. 281].

Судова система сучасної України наразі далека від тієї, що мала б функціонувати в демократичній, соціально-правовій державі, вона характеризується численними проблемами. Останнім часом увагу науковців привертає принцип незалежності цієї системи, який до цього було проаналізовано американськими вченими. Ними було сформовано підхід щодо вирішення унікальних проблем: часова залежність, концептуальна обмеженість. Авторська